

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษา
พนสนิม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่เขตการศึกษา
ประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2

Guidelines for School Administration based on the
Philosophy of Sufficiency Economy of Schools in the
Phanatnikhom 1 Network under the Office of the
Chonburi Primary Educational Service Area 2

Received : 5 เม.ย. 2568 Revised : 20 เม.ย. 2568 Accepted : 5 พ.ค. 2568

วีระพล ประวันเนย์¹ บุษราคัม ทองเพชร²

Weerapon Prawanne¹ Bussarakam Tongpet²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ 50000

¹ Master Student of Education Program in Educational Administration, Payap University, Chiang Mai 50000

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ 50000

² Advisor Assistant Professor Dr. in Educational Administration, Payap University, Chiang Mai 50000

² Corresponding Author: E-mail: Bussarakam.t@payap.ac.th, 095-441-6601

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพนสนิม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 2) ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพนสนิม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 94 คน และกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพนสนิม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ทั้งหมด 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพนสนิม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวม

อยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็นพบว่า สรุปรวม 5 ด้าน มีค่าความต้องการจำเป็น (ค่า PNI Modified = 0.66) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ค่า PNI Modified = 0.75) ความต้องการจำเป็น อันดับที่ 2 คือด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (ค่า PNI Modified = 0.68) ความต้องการจำเป็น อันดับที่ 3 คือด้านการบริหารจัดการศึกษา (ค่า PNI Modified = 0.67) ความต้องการจำเป็น อันดับที่ 4 คือด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ (ค่า PNI Modified = 0.67) และอันดับสุดท้ายคือด้านพัฒนาบุคลากร (ค่า PNI Modified = 0.56) ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันสนิม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการบริหารจัดการศึกษา ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนควรมีการบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ ให้กับผู้เรียน 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรมีการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้พอเพียง และการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีแนวทางที่ชัดเจนและมีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย 4. ด้านพัฒนาบุคลากรควรมีการส่งเสริมบุคลากรสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเอง 5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ควรมีการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้รับการยอมรับด้านการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการบริหาร

Abstract

This research aimed to: 1) study the current situation, desirable situation, and needs of school administration based on the Sufficiency Economy Philosophy of schools in the Phanat Nikhom 1 school network, under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2, and 2) study the school administration guidelines based on the Sufficiency Economy Philosophy of schools in the Phanat Nikhom 1 school network, under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2. The population consisted of 94 school administrators and teachers. The target group for studying the development guidelines for school administration based on the Sufficiency Economy Philosophy of schools in the Phanat Nikhom 1 school network, under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2, consisted of 9 people. The instruments for data collection included questionnaires and focus group discussions. The statistics for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Cronbach's alpha coefficient, the Modified Needs Index (PNI), and content analysis.

The research results revealed that 1) the current situations, desirable situations, and necessary needs of school administration based on the philosophy of sufficiency economy of schools in the Phanat Nikhom 1 School Network, under the Office of the Chonburi Primary Educational Service Area 2 are overall at a moderate level. The overall desirable situations was at a high level. The necessary needs showed that the overall value of the 5 aspects was PNI = 0.66. When considering each aspect, it was found that the 1st necessary need was on the organizing student development activities (PNI = 0.75) followed by the curriculum and teaching management (PNI = 0.68). The 3rd necessary need was educational administration (PNI = 0.67), then, the need on results/images of success (PNI = 0.67). The last necessary need was personnel development (PNI = 0.56). 2) The guidelines for the development of educational administration according to the Sufficiency Economy Philosophy of educational institutions in the Phanat Nikhom 1 educational institution network under the Office of the Chonburi Primary Educational Service Area 2 consisted of 5 aspects, i.e., 1. educational administration, the vision and mission of the Educational institutions that align with the Sufficiency Economy Philosophy and changes in the 21st century. 2. In terms of curriculum and teaching management, there should be an integration of local curriculum with learning management based on the Sufficiency Economy Philosophy, creating new learning experiences for learners. 3. In terms of student development activities, there should be an enhancement of learners' necessary skills in the 21st century by integrating the Sufficiency Economy Philosophy, coordinating with the community to create a Sufficiency Learning Center, and the evaluation of student development activities should state clear guidelines and a variety of measurement and evaluation tools. 4. In terms of personnel development, there should be a development plan for personnel to create innovations in learning management based on the Sufficiency Economy Philosophy and enhancing knowledge and understanding so that personnel in educational institutions can develop themselves. 5. In terms of results/images of success, educational institutions should be developed to be accepted for their integration based on the Sufficiency Economy Philosophy and be able to transfer integrated knowledge based on the Sufficiency Economy Philosophy

Keywords: school administration, Philosophy of Sufficiency Economy, guidelines for school administration

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตการณ์ ซึ่งเกิดจากการล้นไหลของวัฒนธรรมต่างชาติผ่านสื่อมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยไม่มีการคัดกรองวัฒนธรรมที่เหมาะสม ส่งผลให้คุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นพร้อมกับความเจริญด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทำให้การสื่อสารระหว่างกันทั่วโลก

เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ยังทำให้เยาวชนไทยได้รับอิทธิพลจากข่าวสาร ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประเทศอื่นๆ จนอาจนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตโดยขาดการพิจารณาอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ ความนิยมในวัตถุก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในสังคมไทย ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนและเยาวชนเปลี่ยนไปจากความเรียบง่ายไปสู่ความซับซ้อนและการแข่งขัน การที่ผู้ใหญ่ไม่มีเวลาให้คำแนะนำและอบรมเยาวชนอย่างเพียงพอก็ทำให้บางคนขาดความรู้ในการดำเนินชีวิตตามแนวทางที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นปัญหาที่กระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในสังคมไทย [1] การพัฒนาการศึกษาของชาติเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ฉบับที่ 12 เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงเวลานี้ แผนการศึกษามุ่งเน้นหลักการที่สำคัญหลายประการ เช่น การจัดการศึกษาที่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด การส่งเสริมความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา และการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษาแผนการศึกษาฯ มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งให้ "คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" การศึกษาจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่รวดเร็ว ส่งเสริมการตัดสินใจที่มีเหตุผล และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง เพื่อให้มีความสมดุลในชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน [2]

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงพระราชทานแก่ประชาชนไทยเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยทรงเน้นการสร้างพื้นฐานการดำเนินชีวิตสู่การพัฒนา สามารถใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรมในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถอยู่ได้อย่างมั่นคงในระยะยาว ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อประเทศ หลักการสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย “ความพอประมาณ” คือ ความพอเหมาะพอดีในทุกๆ ด้านของการดำเนินชีวิตโดยใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นฐานการคิดและปฏิบัติอย่างรอบครอบ “ความมีเหตุผล” คือ การตัดสินใจที่รอบคอบและมีการวิเคราะห์อย่างเหมาะสม และ “ภูมิคุ้มกัน” คือ การเตรียมตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงจากทั้งภายนอกและภายในประเทศ โดยการสร้างความยืดหยุ่นในระบบต่าง ๆ เช่น การใช้ทรัพยากร การบริหารเศรษฐกิจ และการจัดการด้านสังคม การประยุกต์ใช้ปรัชญานี้ต้องใช้ความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมในการตัดสินใจ การทำงานร่วมกันและส่งเสริมคุณธรรมในสังคม รวมทั้งการสร้างพื้นฐานที่มั่นคงและยั่งยืน ต้องอาศัยความอดทนและรอบคอบในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งการเตรียมความรู้และความเข้าใจเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม ซึ่งทำให้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ [3]

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกภาคส่วนในสถานศึกษาต้องร่วมมือกันขับเคลื่อนให้เกิดผลจริง โดยสถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องดำเนินการตามแนวทางนี้ ภารกิจหลักของสถานศึกษาคือการบริหารจัดการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะต้องเชื่อมโยงทั้งในด้านการบริหารและการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ

นิคม 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีจำนวน 9 แห่ง และเปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ทำการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ทั้งในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีนโยบายเพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการนำหลักการนี้ไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ [4]

จากนโยบายและจุดเน้นข้างต้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารและครูต้องมีความเข้าใจในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจอย่างถ่องแท้และดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 85 คน ในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนโรงเรียน 9 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนรวมทั้งหมด 94 คน โดยเลือกวิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 คือ แบบสอบถาม 1 ชุด มี 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด หลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำผลการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ซึ่ง พบว่าค่า IOC มีค่าอยู่ที่ 0.67-1.00

3) นำแบบสอบถามไปใช้ทดลอง (Try Out) กับครูผู้สอนจำนวน 30 คน จากโรงเรียนบ้านทรายมูลและ โรงเรียนบ้านหนองสองห้อง จังหวัดชลบุรี เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหา สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) [5] พบว่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามมีค่าเท่ากับ .93 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4) จัดทำแบบสอบถามให้สมบูรณ์ เพื่อนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไปการ วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean = μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = σ) และวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นโดยใช้สถิติ PNI Modified [6] ผลที่ได้จากระยะที่ 1 ยังมีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์อยู่ใน ระดับค่อนข้างสูงในทุกด้าน ทำให้สะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาให้สถานศึกษาเกิดการ เปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

3.2 ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion ในครั้งนี้ ได้แก่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิใน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพันธ์นิคม 1 เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งหมด 9 คน ซึ่ง มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนวัดนากระรอก 2) โรงเรียนบ้านหนองขยาด 3) โรงเรียนวัดหนองม่วงใหม่ 4) โรงเรียน บ้านหนองหัวหมู 5) โรงเรียนวัดใหม่ท่าโพธิ์ 6) โรงเรียนวัดเชิดสำราญ 7) โรงเรียนวัดบ้านศาลา 8) โรงเรียนวัด บ้านกลาง และ 9) โรงเรียนวัดหน้าพระธาตุ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion ซึ่งมีประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามองค์ประกอบการดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านพัฒนาบุคลากร 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 9 คน เพื่อร่วม สนทนากลุ่ม Focus Group Discussion และใช้แบบสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือในหาแนวทาง จนได้ร่วมกัน สรุปเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่าย สถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ภาพที่ 1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปโดยรวม 5 ด้าน	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น	
	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
1. ด้านการบริหารจัดการศึกษา	2.68	ปานกลาง	4.49	มาก	0.67	3
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	2.59	ปานกลาง	4.37	มาก	0.68	2
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.55	ปานกลาง	4.47	มาก	0.75	1
4. ด้านพัฒนาบุคลากร	2.78	ปานกลาง	4.34	มาก	0.56	5
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	2.71	ปานกลาง	4.53	มากที่สุด	0.67	4
รวม	2.66	ปานกลาง	4.44	มาก		

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 เมื่อพิจารณาเรียงตามลำดับพบว่า ความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ค่า PNI_{modified} = 0.75) ความต้องการจำเป็นอันดับที่ 2 คือด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (ค่า PNI_{modified} = 0.68) ความต้องการจำเป็นอันดับที่ 3 คือด้านการบริหารจัดการศึกษา (ค่า PNI_{modified} = 0.67) ความต้องการจำเป็นอันดับที่ 4 คือด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ (ค่า PNI_{modified} = 0.67) และอันดับสุดท้ายคือด้านพัฒนาบุคลากร (ค่า PNI_{modified} = 0.56) ตามลำดับ

4.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

1. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งส่งเสริมทักษะชีวิตและความสามารถในการศตวรรษที่ 21 ภายใต้นโยบายพอเพียง โดยแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนี้

- 1) ควรมีการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และสามารถนำตนเองผ่านการเรียนรู้ โดยการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ควรมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้นักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3) ควรมีการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีแนวทางที่ชัดเจนและมีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เน้นการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ควรมีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ควรนำปราชญ์ชาวบ้านที่มีประสบการณ์มาถ่ายทอดความรู้ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ แก่ผู้เรียน
- 3) ควรมีการบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านการบริหารจัดการศึกษา

ด้านการบริหารจัดการศึกษา มีแนวทางการบริหารเน้นการวางวิสัยทัศน์และพันธกิจให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยมีแนวปฏิบัติสำคัญ ดังนี้

- 1) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครองในการสร้างแหล่งเรียนรู้เสมือนจริงที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ ได้
- 3) มีการดำเนินขับเคลื่อนนโยบายแบบมีส่วนร่วม ทั้งจากรัฐ-โรงเรียน-ชุมชน เพื่อเป็นการต่อยอดสถานศึกษาสู่ชุมชน

4. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ชีววัดความสำเร็จจากทั้งตัวผู้เรียนและสถานศึกษา โดยประเด็นสำคัญมีดังนี้

- 1) ควรมีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้บูรณาการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ควรมีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นต้นแบบสถานศึกษาพอเพียงที่เป็นแบบอย่างการบริหารและดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านพัฒนาบุคลากร

ด้านพัฒนาบุคลากร มุ่งพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรให้สามารถขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1) ควรมีการส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

2) บุคลากรในสถานศึกษาเมื่อมีความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญในพัฒนาตนเองแล้ว พร้อมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ จนเห็นความสำคัญ นำไปปรับใช้พัฒนาตนเองและถ่ายทอดได้

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับ **ปานกลาง** เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1. ด้านพัฒนาบุคลากร 2. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ 3.ด้านการบริหารจัดการศึกษา 4. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และ 5. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับ **มาก** เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ**มาก** ทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

1.1 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

1.2 ด้านการบริหารจัดการศึกษา 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และ 5. ด้านพัฒนาบุคลากร ตามลำดับ ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อันดับที่ 2 คือด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อันดับที่ 3 คือด้านการบริหารจัดการศึกษา อันดับที่ 4 คือด้านผลลัพธ์/ภาพ และอันดับสุดท้ายคือด้านพัฒนาบุคลากร

2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามแบบสอบถามทั้ง 5 ด้าน จึงนำมาเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 9 คน ได้มีความคิดเห็น ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการศึกษา ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของ สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การขับเคลื่อนนโยบายจากภาครัฐสู่สถานศึกษา และต่อยอดจากสถานศึกษาสู่ชุมชน และการสร้าง แหล่งเรียนรู้เสมือนจริง หรือการจำลองแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ

2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ควรมีการบูรณาการหลักสูตร ท้องถิ่นกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ใหม่ๆ ให้กับ ผู้เรียนโดยปราชญ์ชาวบ้าน และการสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้พอเพียงและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีแนวทางที่ชัดเจนและมีเครื่องมือวัดและประเมินผล ที่หลากหลาย

2.4 ด้านพัฒนาบุคลากร ควรมีการส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถ สร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากร จนเห็นความสำคัญ นำไปปรับใช้พัฒนาตนเองและถ่ายทอดได้

2.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ควรมีการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้รับ การยอมรับด้านการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ยังมีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับค่อนข้างสูงในทุกด้าน ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาให้สถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง โดยผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับ **มาก** แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้การดำเนินการต่างๆ ดีขึ้นตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ [8] ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ [9] ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนนโยบายในสถานศึกษา ผู้บริหารมีความเข้าใจในการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินการและติดตามผลการดำเนินการเป็นประจำทุกปี มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา

มีการนำผลการติดตามการดำเนินงานมาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [10] ที่ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญาดา สิงห์เลิศ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ในสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนรายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการจัดแสดงเผยแพร่ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ [11] ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้ผู้เรียน “อยู่อย่างพอเพียง” มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง และมีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [12] ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสร้างความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [13] ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา หลวงกลาง ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษา

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาหลายแห่งได้รับการรับรองตามคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา และสามารถปฏิบัติตน ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [14] ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ [15] ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การขับเคลื่อนนโยบายจากภาครัฐสู่สถานศึกษา และต่อยอดจากสถานศึกษาสู่ชุมชน และการสร้างแหล่งเรียนรู้เสมือนจริง หรือการจำลองแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [16] ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาไว้ว่า ควรน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กำหนดนโยบาย แผนปฏิบัติการ โครงการให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ ควรมีการบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ ให้กับผู้เรียนโดยปราชญ์ชาวบ้าน และการสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [17] ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ได้เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า ควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ควรมีการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษ ที่ 21 โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีแนวทางที่ชัดเจนและมีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย [18] ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ได้เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่าสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศติดตาม ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3 ด้านพัฒนาบุคลากร คือ ควรมีการส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองเพื่อเป็นวิทยากรด้านการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [19] ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ได้เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านพัฒนาบุคลากร ไว้ว่า ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ คือ ควรมีการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้รับการยอมรับด้านการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [20] ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ได้เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จไว้ว่า ควรจัดให้นักเรียนมีการนำเสนอผลงานในรูปแบบโครงงานหรือนิทรรศการ เพื่อประเมินผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับ [21] ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำ, ตรรกะของความพอเพียงและความยั่งยืนของการศึกษา ซึ่งกล่าวว่า เหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อประโยชน์ในการเป็นผู้นำที่ยั่งยืนและโลกที่ยั่งยืน

5.3 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในการจัดการศึกษาและก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องควรปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดโดยมีการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

1.3 ควรมีการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภายในโรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก และเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.4 สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อเสริมสร้างการสนับสนุนและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

1.5 ควรมีการจัดประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่ดีและผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นในกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาพันธ์นิคม 1 เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างและแนวทางที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการพัฒนาในอนาคต

2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ ในระดับประเทศและนานาชาติ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและขยายขอบเขตการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ก้าวไกลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา. (2560). แนวทางการดำเนินโครงการการขับเคลื่อนสถานศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร.
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- [3] ศาลินา บุญเกื้อ และนันทกาญจน์ ชินประหัชช. (2557). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์การถอดบทเรียนและวิเคราะห์อัตลักษณ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- [4] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2567). แผนพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 2567. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
- [5] บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- [6] พิษญาดา สิงห์เลิศ. (2560). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [7] พินิจ เครือเหลา. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [8] มัลลิกา สีดาเดช. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- [9] อุปสรฯ สิทธิพงษ์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- [10] จุฑามาส พัฒนศิริ. (2560). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- [11] Bottery, M. (2012). Leadership, the logic of sufficiency and the sustainability of education. *Education Management Administration and Leadership*, 40(4), 449–463